

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne	9
1.1. Uzasadnienie wyboru tematu	9
1.2. Cele i zakres badań	12
1.3. Metodyka badań	15
2. Wybrane problemy funkcjonowania obszarów górskich o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) w kontekście migracji ludności	27
2.1. Charakterystyka gmin górskich Karpat Polskich na tle zasad określających funkcjonowanie ONW	27
2.2. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju regionalnym i aktywizacji społeczno-gospodarczej	43
2.3. Region migracyjny a polityka migracyjna państwa	59
2.4. Tereny górskie ONW jako przykład problemowych obszarów migracyjnych	68
3. Przegląd teorii dotyczących procesów migracji ludności	82
3.1. Pojęcie migracji – próba zdefiniowania zjawiska	83
3.2. Przegląd wybranych teorii migracyjnych	93
3.2.1. Kryteria podziału teorii migracji	93
3.2.2. Teorie ekonomiczne	95
3.2.3. Teorie socjologiczne	101
3.2.4. Teorie geograficzne	107

4.	Migracje Polaków w kontekście przemian społeczno-gospodarczych	112
4.1.	Przepływy migracyjne z uwzględnieniem uwarunkowań regionalnych – ujęcie retrospektywne	112
4.2.	Wpływ akcesji Polski do struktur europejskich na charakter migracji i ich potencjalne konsekwencje	120
4.3.	Charakterystyka migracji ludności z terenów wiejskich na przykładzie obszarów górskich Karpat	134
5.	Struktura demograficzna górskich obszarów problemowych w aspekcie przepływów migracyjnych	147
5.1.	Zróźnicowanie demograficzne Polski w ujęciu regionalnym	147
5.2.	Ludność gmin górskich w kontekście zjawisk depopulacyjnych	157
5.3.	Charakterystyka współczesnych migracji zarobkowych z obszarów ONW górskich w świetle badań własnych	169
5.3.1.	Skala przepływów migracyjnych a źródła dochodów ludności obszarów górskich	171
5.3.2.	Główne kierunki przemieszczeń mieszkańców badanego obszaru	176
5.3.3.	Motywy decyzji migracyjnych	179
5.3.4.	Wpływ migracji na zmianę profilu zawodowego migrantów	184
5.3.5.	Przeszkody migracyjne a procesy tworzenia sieci migracyjnych	186
6.	Wpływ migracji na kierunki aktywności gospodarczej mieszkańców terenów górskich	190
6.1.	Charakterystyka rolnictwa analizowanych obszarów problemowych na tle procesów dezagrarnizacyjnych	191
6.2.	Przedsiębiorczość na obszarach górskich ONW	201
6.3.	Oddziaływanie transferów zagranicznych na rozwój gospodarczy badanych gmin w kontekście priorytetów wydatkowych migrantów z obszarów górskich	210

7. Modele korzyści, kosztów, szans i zagrożeń wynikających z migracji w obszarach ONW górskich z zastosowaniem Analitycznego Procesu Sieciowego	215
7.1. Analiza kryteriów głównych i subkryteriów w modelach następstw migracji – w ujęciu ekonomicznym, rolno-środowiskowym i społecznym	216
7.1.1. Model korzyści	217
7.1.1.1. Struktura sieciowego modelu korzyści migracji na badanym obszarze	218
7.1.1.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu korzyści	220
7.1.2. Model kosztów	221
7.1.2.1. Struktura sieciowego modelu kosztów migracji na badanym obszarze	222
7.1.2.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu kosztów	224
7.1.3. Model szans	225
7.1.3.1. Struktura sieciowego modelu szans wynikających z migracji z obszarów górskich	225
7.1.3.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu szans	227
7.1.4. Model zagrożeń	228
7.1.4.1. Struktura sieciowego modelu zagrożeń wynikających z migracji z obszarów górskich	228
7.1.4.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu zagrożeń	231
7.2. Praktyczne implikacje wyodrębnionych modeli w kontekście rozwoju regionalnego	232
8. Scenariusze przemian obszarów górskich ONW na tle dotychczasowej intensywności procesów społeczno-ekonomicznych	237
8.1. Skala i charakter przepływów migracyjnych	239
8.2. Ekonomiczna kondycja gospodarstw domowych badanego obszaru	241
8.3. Transformacja kapitału ludzkiego społeczności lokalnych	243
8.4. Przyszłość rolnictwa terenów górskich	246
8.5. Rozwój gospodarczy badanych gmin na tle procesów migracyjnych	248
8.6. Możliwości oddziaływania samorządu terytorialnego na obszary ONW	251

9. Zakończenie	255
Bibliografia	261
Spis tabel	278
Spis rysunków	280